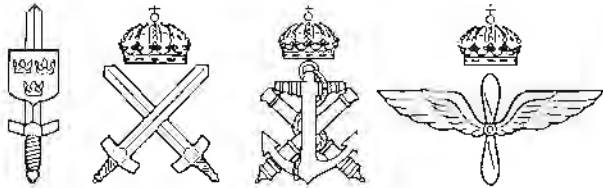

ÖB 65

Totalförsvaret

Totalförsvarets främsta uppgift är att vara så förberett för kriget, att det verkar fredsbevarande. Totalförsvaret måste därför snabbt kunna höja beredskapen och utveckla full styrka. Det skall ge uttryck åt vårt folks vilja att bevara landets frihet och vår motståndskraft mot påtryckningar.

Skulle vi likväl utsättas för angrepp, är det krigsmaktens uppgift att mota detta och förhindra att svenskt territorium besätts. Civilförsvarets huvuduppgift är att skydda befolkning och egendom mot skador av fientliga anfall samt att rädda överlevande vid sådana anfall. Folkförsörjningen i vidaste bemärkelse skall tryggas genom det ekonomiska försvaret. Det psykologiska försvarets uppgift är att vidmakthålla en fast försvarsvilja och motståndanda.

Sjukvård, socialvård, polisväsendet, kommunikationer och annan samhällelig verksamhet anpassas med hänsyn till inriktningen av de samlade försvarsansträngningarna.

Totalförsvarets olika delar samverkar och understödjer varandra så, att största försvarseffekt ernås.

Krigs- maktens mål- sättning (som vår riksdag fastställde 1964)

” Krigsmakten skall verka för att vår fred och vår frihet bevaras. Krigsmakten skall därför ha sådan styrka, sammansättning och beredskap att anfall mot Sverige fordrar så stora resurser och tar så lång tid att de fördelar, som står att vinna med anfallet, rimligen icke kan bedömas värda insatserna.

Invasionsförsvar skall vara krigsmaktens viktigaste uppgift. Krigsmakten skall i det längsta kunna förhindra att en angripare får fast fot på svensk mark och kan utnyttja vårt land för sina syften. I varje del av landet skall kunna bjudas segt motstånd, om så erfordras även i form av det fria kriget.

Krigsmakten skall kunna avvärja en stort upplagd invasion över havet eller landgränsen samt i samband därmed insätta luftlandsättningsföretag och samtidigt upprätthålla ett segt försvar mot andra invasionsföretag. Bevakning och försvar mot mindre företag skall kunna organiseras inom landet i dess helhet.

Varje vapenför svensk, som icke är bunden av andra viktiga uppgifter inom totalförsvaret, bör sättas i stånd att militärt delta i kampen för landets självständighet.

Krigsmakten skall aktivt verka för att befolkningen skyddas och försörjningen tryggas.

Krigsmakten skall omedelbart kunna uppta försvar mot överrumplande anfall.

Krigsmakten skall kunna avvisa kränkningar av vårt territorium i fredstid samt under krig mellan främmande makter varunder Sverige är neutralt.

Krigsmakten skall utformas så att dess effekt blir så långt möjligt oberoende av förändringar i det militärpolitiska läget.

Krigsmakten skall samverka med totalförsvarets övriga grenar i syfte att nå största möjliga försvarseffekt.

”

Detta är vad Sveriges regering och riksdag kräver av krigsmakten. Det är överbefälhavarens uppgift att genom fortlöpande planering se till att krigsmakten, så långt beslutade anslag överhuvudtaget medger, svarar mot dessa krav.

Vi håller en alliansfri linje i fred – för att skapa respekt för vår neutralitetslinje i krig. Detta är den grundläggande målsättningen för hela vår utrikespolitik. Vi vill ha handlingsfrihet, och det kräver ett militärt försvar med rätt styrka och rätt sammansättning – kraft att även vid påfrestningar fullfölja vår politik.

ÖB:s "KASSA":

4.152.245.000 kr
budgetåret 65/66

VÅR LINJE:

- alliansfrihet
- neutralitet

Statsmakterna har ansvaret för den ekonomiska politiken och hur stor del av landets resurser som får gå till försvaret. Överbefälhavaren skall sedan se till, att försvarsbudgeten utnyttjas effektivt.

Ju mer vi satsar på försvaret desto effektivare blir det. Å andra sidan är det inte rimligt att försvarskostnaderna får bli så stora att de allvarligt inkräktar på en sund ekonomi i övrigt. Om vi lägger så litet på försvaret, att pengarna inte räcker längre än till grundkostnader, utblir effekten nästan helt och det blir dålig ekonomi.

VAD KOSTAR DET? VÄND!

Kungl. Maj:t har begärt ett underlag för att kunna ta ställning till olika kostnadsramar, bl. a. "3.600" och "3.460" (miljoner kronor räknat i samma penningvärde som i ÖB 62). Därutöver har ÖB redovisat ett eget förslag.

Ramen "3.600" ligger till grund för det försvarsbeslut, som nu gäller.

ÖB 65 är således en utredning som behandlar tre kostnadsramar och ger ÖB:s syn på det militära försvarets utveckling inom dessa.

En ÖB-utredning baseras givetvis på militärtekniska och militärpolitiska prognoser, analyser av främmande krigsmakter och de samlade erfarenheterna av olika områden från vårt militära försvar. Studier och värderingar pågår ständigt. De ger underlag för detaljvågning inom försvaret och ökar säkerheten i planeringen för bl. a. olika tänkbara krigsfall — alternativplanering.

Krigsmaktens utveckling har utretts för tre kostnadsramar: "3.460";

"3.600" och "ÖB:s förslag".

Vissa åtgärder har befunnits så angelägna, att de inrymts oförändrade i alla kostnadsramarna.

Till dessa åtgärder hör:

- förbättring av beredskapen;
- ökning av den strategiska rörligheten och
- effektivisering av utbildningssystemet.

I ALLA RAMARNA:

- förbättrad beredskap;
- effektiviserad utbildning så att krigsförbanden blir bättre ägnade att lösa sina uppgifter direkt efter en snabb mobilisering;
- ökad strategisk rörlighet;
- förbättrad regional ledning.

3460

1967/68	4 426 mkr
1968/69	4 537 mkr
1969/70	4 650 mkr
1970/71	4 766 mkr

2,5 procents årlig höjning

Armén

Antalet pansar- och infanteribrigader minskar jämfört med ram "3600". Modern materiel tillförs.

Antalet lokalförsvarsförband ökar i takt med att antalet brigader minskar.

Bandgående artilleri = ram "3600".

Anskaffningen av nya luftvärnsvapen för brigaderna begränsas jämfört med ram "3600".

Marinen

Fregatter = ram "3600".

Antalet torpedbåtar minskar jämfört med ram "3600".

Kanonbåtar anskaffas, men i mindre antal än i ram "3600".

Antalet ubåtar minskar jämfört med ram "3600".

Utveckling och anskaffning av kustrobotförband sker i lägre takt än i ram "3600".

Kustförsvarets fasta spärrförband minskar i antal.

Anskaffningen av rörliga spärrförband sker i lägre takt än i ram "3600".

Flygvapnet

Jaktdivisioner = ram "3600".

Antalet attackdivisioner minskar jämfört med ram "3600".

Anskaffning av jetskolflygplan = ram "3600".

Utbyggnaden av luftbevaknings- och stridsledningssystem samt bassystemet fortsätter, men i lägre takt än i ram "3600".

Gemensamt

Låg takt i utbyggnaden av signalförbindelser och krigsuppehållsplatser för regionala ledningsorganisationer.

Minskad utbyggnad av forskningsresurserna jämfört med ram "3600".

Begränsad höjning av nuvarande förlägningsstandard.

3600

Armén

Antalet pansarbrigader minskar. Modern materiel tillföres.

Lokalförsvarsförband får bättre pansarvärnsutrustning.

Beslutad anskaffning av långskjutande, bandgående artilleri fullföljs. Planlagd ytterligare anskaffning genomförs ej.

Anskaffning av nya luftvärnsvapen för brigaderna påbörjas.

Marinen

Fregatter byggs inte. Utgår successivt ur organisationen.

Antalet torpedbåtar minskar.

Kanonbåtar anskaffas som ersättning för motortorpedbåtar.

Antalet ubåtar minskar.

Utveckling och anskaffning av kustrobotförband sker i lägre takt än planerat.

Kustförsvarets fasta spärrförband bibehåller i huvudsak sin styrka, men antalet batterier minskar.

Anskaffning av rörliga spärrförband fullföljs.

1967/68	4 590 mkr
1968/69	4 705 mkr
1969/70	4 823 mkr
1970/71	4 944 mkr

2,5 procents årlig höjning

Flygvapnet

Antalet jaktdivisioner minskar. Anskaffningen av "Draken" fullföljs. Antalet attackdivisioner minskar. Anskaffning av "Viggen" påbörjas. Beslutad anskaffning av jetskolflygplan, som även kan lösa enklare attackuppgifter, fullföljs.

Utbyggnaden av luftbevaknings- och stridsledningssystemet fortsätter, dock i lägre takt än planerat. Flygburna radarstationer och rörliga markstationer anskaffas.

Utbyggnaden av bassystem fortsätter, dock i mindre omfattning och lägre takt än planerat.

Gemen- samt

Utbyggnad av signalförbindelse och krigsuppehållsplatser för den nya regionala ledningsorganisationen.

Utbyggnad av forskningsresurserna. Höjning av förläggingsstandarden.

ÖB

1967/68	4 665 mkr
1968/69	4 828 mkr
1969/70	4 997 mkr
1970/71	5 172 mkr

3,5 procents årlig höjning

Armén

Antalet pansarbrigader ökar jämfört med ram "3600".

Modern materiel tillförs.

Taktiska rörligheten förbättras.

Lokalförsvarsförbanden får ökat antal pansarvärnsvapen.

Bandgående artilleri = ram "3600".

Anskaffning av nya luftvärnsvapen för brigaderna sker i snabbare takt än i ram "3600".

Antalet pansarbrigader ökar jämfört med ram "3600".

Marinen

Ersättningsbyggnad av fregatter påbörjas.

Antalet torpedbåtar bibehålls.

Kanonbåtar anskaffas i något större antal än i ram "3600".

Antalet ubåtar bibehålls.

Kustförsvarets fasta spärrförband = ram "3600".

Kustrobotförband anskaffas i ökad takt.

Rörliga spärrförband = ram "3600".

Flygvapnet

Antalet jaktdivisioner minskar något.

Antalet attackdivisioner bibehålls.

Anskaffning av jetskolflygplan = ram "3600".

Utbyggnaden av luftbevaknings- och stridsledningssystemet samt bassystemet fortsätter i huvudsak i planerad takt.

En för det militära försvaret gemensam flygtransportorganisation tillkommer.

Gemensamt

Snabbare utbyggnad av signalförbindelser och krigsuppehållsplatser för regionala ledningsorganisationer.

Ökad utbyggnad av forskningsresurserna.

Väsentlig höjning av förläggingsstandarden.

Ökad decentralisering av mobiliseringsförråden.

ÖB om kostnadsramarna:

3 460

Kostnadsramen "3.460" innebär i dagens prisläge att försvarets basbelopp budgetåret 1967/68 blir 4.426 miljoner kr, och sedan en årlig stegring med 2,5 %. Därmed minskar anslagsramen i förhållande till de planer, som nu gäller. Ingrepp blir nödvändiga både vad gäller personal och materiel, och detta får allvarliga följder. Försämringen blir större än man kan tro vid rent ekonomisk jämförelse mellan de tre ramarna. De fasta grundkostnaderna är i stort sett desamma för alla tre förslagen. Minskningen går i första hand ut över de kvalificerade förbanden och

blir så betydande, att våra möjligheter att avvärja en stort upplagd invasion blir starkt begränsad. Kostnadsramen "3.460" medför alltså en *kraftig minskning* av våra resurser i dag.

● *ÖB:s uppfattning: Det militära försvar, som kan vidmakthållas inom denna kostnadsram, är inte tillräckligt krigsanhållande och kan inte ge ett tillfredsställande stöd åt vår alliansfria utrikespolitik. Konsekvenserna för krigsorganisationen blir så stora, att en omprövning av målsättningen blir nödvändig.*

3 600

Kostnadsramen "3.600" innebär i dagens prisläge att försvarets basbelopp budgetåret 1967/68 blir 4.590 miljoner kronor. ÖB har tidigare framhållit att den ramen på längre sikt inte låter oss följa med i utvecklingen så att den angivna målsättningen kan upprätthållas. Utredningen av ramen "3.600" bestyrker vad ÖB tidigare uttalat, nämligen att vår krigsmakts relativa styrka, jämfört med omvärldens, efterhand kommer att sjunka på grund av

knappa ekonomiska resurser. Den ogynnsamma kostnadsutvecklingen bidrar också till att man inom ramen "3.600" får en fortlöpande minskning av stridskrafterna; bl. a. pansarbrigader, attackfartyg samt attack- och jaktflyg.

● *ÖB säger: Den möjliga utvecklingen inom kostnadsramen begränsar allvarligt möjligheterna att lösa de uppgifter som åvilar krigsmakten enligt 1964 års målsättning.*

ÖB:s förslag

Konsekvenserna av att även i fortsättningen hålla fast vid kostnadsramen "3.600" blir så stora, att ÖB ansett det nödvändigt att även undersöka, hur grundtankarna i 1963 års försvarsbeslut skall kunna fullföljas och vilka åtgärder som fordras för att uppfylla den 1964 antagna målsättningen.

Om nu gällande målsättning skall kunna fyllas, visar utredningen att följande förbättringar är nödvändiga i förhållande till kostnadsramens "3.600":

● Stridskrafterna ges en sådan kvalitet och kvantitet att de bättre svarar mot våra militärgeografiska förhållanden och mot en angripares möjligheter.

● Ersättningsbyggnad av ubåtsjakt-enheter påbörjas för att förbättra möjligheterna att möta ubåtshotet.

● En gemensam flygtransportorganisation byggs upp, med både större och mindre transportflygplan för att förbättra rörligheten, öka beredskapen och för att bättre kunna bidra till FN:s fredsbevarande aktioner.

● Härutöver bör sådana åtgärder vidtas, att handlingsfriheten i kärnladdningsfrågan får en reell innebörd.

För detta behövs ett basbelopp budgetåret 1967/68 på 4.695 mkr i aktuellt prisläge och därefter en årlig stegring på 3,5 %.

- Försvarsbeslutet bör omfatta minst fyra år.
- Nuvarande system med "rullande sjuårsplaner" bibehålls.
- Kostnadsramens årliga stegring bestäms till en sådan procent, att vi kan följa med i den militärtekniska utvecklingen.
- Systemet med kompensation för pris- och lönestegringar ses över, så att det bättre motsvarar den verkliga utvecklingen.
- Sådana förbättringar vidtas, att krigsmakten kan rekrytera och bibehålla i tjänst tillräckligt många fast anställda av god kvalitet för ledning, planering, utbildning, handhavande av materielen, förvaltning osv.

Oberoende av den valda kostnadsramen

● Försvarskostnaderna har sedan 1958, räknat i fast penningvärde, stigit med genomsnittligt 3 % per år. De högsta värdena innehåller höjningar i 1963 års försvarsbeslut för att kompensera eftersläpningen i byggnadsverksamhet och materielanskaffningar m. m.

● I diagrammet här nedan belyses utvecklingen av försvarsutgifterna jämförda med de samhällsekonomiska resurserna, de totala statsutgifterna och de samlade skatteinkomsterna. Som synes har försvarskostnadernas andel av de totala samhällsresurserna minskat.

ÖB: Försvarets andel av totalutgifterna väntas sjunka!

ÖB:s kostnadsförslag för 1967/68 utgör 4,2 % av den väntade bruttonationalprodukten. Samma procentandel tas i anspråk av försvaret budgetåret enligt 1963 års försvarsbeslut. Försvarets andel av våra totala tillgångar kan ändå väntas sjunka under den kommande planeringsperioden.

ÖB skriver: "De åtgärder, som fordras för att på ett tillfredsställande sätt fylla 1964 års målsättning, kräver inte större andel av våra samlade resurser än vi tidigare ansett rimligt avdela till försvaret — utan snarare mindre."

	Relativ ökning från 1958 till 1965
Läget 1958 = 100	
Totala resurserna (Bruttonationalprodukten)	159
Statsutgifter	165
Skatteinkomster	180
Försvarsutgifter	147

Försvarsramen har ökat minst

De politiska motsättningarna, spänningen och misstron mellan stormaktsblocken upplever vi varje dag. Det finns dock vissa tendenser till förskjutningar i den militärpolitiska världsbilden. Den tidigare uppfattningen om två stora militära block i harnesk mot varandra kanske måste nyanseras. Uppluckringstendenser finns nämligen såväl inom Öst som Väst. Men den framtida utvecklingen är oviss.

Så länge det inte finns ett allmänt och övernationellt säkerhetssystem måste olika stater — själva eller som medlemmar i allianser — svara för sin trygghet. Därför har främst stormakterna vidareutvecklat betydande resurser — bl. a. stora militära styrkor — för att kunna försvara sina intressen.

Även om man kan märka en strävan efter maktbalans mellan stormakterna innebär detta inte att de skulle tveka att använda militära maktmedel i vissa lägen. Dessutom finns risk för misstag och felbedömningar i en konflikt som kan leda till följder, vilka är svåra att överblicka. Sådana konflikter kan snabbt sprida sig så att även vi blir berörda. Krig kan också utlösas genom omständigheter som ligger utanför stormakternas kontroll. Oron i u-länderna och Mellersta Östern samt Afrikas inre stridigheter utgör sådana osäkerhetsmoment. Det finns också många rent mellanstatliga konflikter som komplicerar bilden — t. ex. mellan Kina och Indien, Indien och Pakistan, etc.

Nära oss, i Centraleuropa, finns utomordentligt stora militära styrkor samlade, och de står närmare varandra än i något annat område. Tysklandsfrågan är fortfarande explosiv. Läget i Europa kan snabbt ändras, och i ett skärpt läge kan stora militära resurser tillföras våra grannländer som en följd av gällande pakter. Den militärpolitiska bilden är således orolig. Vi måste därför även i fortsättningen räkna med en hög spänningsnivå, som medför allvarliga krigsrisker.

Hög spänningsnivå i världen

April 1965: 21 oroshärdar...

- ! Kuba
- ! Berlin
- ! Cypern
- ! Israel-arabstaterna
- ! Irak—Kuwait
- ! Marocko—Mauretania
- ! Etiopien—Somalia
- ! Kongo
- ! Angola—Moçambique
- ! Sydrhodesia
- ! Sydafrika
- ! Kashmir
- ! Indien—Kommunistkina
- ! Sovjet—Kommunistkina
- ! Korea
- ! Formosa
- ! Laos
- ! Vietnam
- ! Indonesien—Malaysia
- ! Indonesien—Australien
- ! Sydamerika

- Hur utsatt är egentligen Sveriges strategiska läge?
- Vilka syften kan en angripare ha?
- Vilka är våra naturliga försvarsbetingelser?

Vi skall försöka kort sammanfatta ÖB:s aktuella bedömning av dessa frågor, som ju har stort intresse för varje svensk.

Dessa syften kan en angripare ha med en aggression mot Sverige:

- att skaffa sig politisk kontroll över landet,
- någon av stormakterna kan behöva förbättra sin position i maktspellet genom att söka kompensation på ett håll för motgångar på ett annat håll – och då kan Sverige beröras,
- att utnyttja delar av Skandinavien, särskilt då Nordkalotten, norska västkusten, Östersjö-utloppen, Östersjön som transportväg och Skandinavien som område för operationer i luften.

◀ Stående styrkor i Europa

1 = en armédivision (i regel 10 000–15 000 man); HF=hangarfartyg; KRY=kryssare; JAG=jägnare; FRE=fregatter; PUB=polarisubötar; UB=ubåtar.

Västs strategiska styrkor är mer mångsidigt sammansatta och har mer utspridda baser än de inom Öst; västvapen kan nå östblockets viktigaste centra och baser. Öst kan nå mål i USA endast med vissa robotar och flygplan, men har markrobotar och bombplan som utgör ett starkt hot mot Västeuropa.

Öst har större markstridskrafter klara till insats, och kan lättare föra fram styrkor till Centraleuropa, men i fråga om sjöstridskrafter är Väst betydligt överlägset, med undantag av ubåtsvapnet. Östubåtarna kan allvarligt hota sjötransporter över Atlanten, och inom Östersjöområdet är Öst överlägset.

Det knappa numerära försprången som Öst nu har i taktiskt flyg kommer Väst sannolikt att hämta in.

Maktbalansen och Sveriges strategiska betydelse

Vårt land har stor strategisk betydelse som gränsområde mellan stormaktsblocken. Dessa har nämligen intressen i Skandinavien. Särskilt viktiga punkter är Östersjön och Östersjö-utloppen, Norge (som bas för operationer i Ishavet och Nordatlanten), hela Skandinavien (för att flytta fram luftförsvaret), svenskt territorium (som bas- och genomgångsområde) samt svenskt luftrum (för överflygningar).

Vi räknar med att Öst omedelbart vid ett storkrigs utbrott sätter in sin ubåtsflotta för att skära av Västs sjöförbindelser, medan Väst söker hindra Östs operationer i Norra Is-

havet och Östersjön. Vid krig i Centraleuropa får Östersjön en nyckelposition, där Sverige kan beröras av åtgärder och motåtgärder.

Väst måste skydda sina positioner i Skandinavien; Öst skulle ha fördel av att snabbt besätta Nordnorge. Ju längre söderut i Norge Öst vill föra operationer, desto större är behovet att utnyttja svenskt område. Tillgång till svenskt territorium torde vara en förutsättning för att Öst skulle kunna ockupera hela Norge. Omgruppering av stormaktsförband i våra grannländer skulle innebära en genomgripande förändring av vårt strategiska läge.

OM

kriget

kommer

—

HUR

ser

det

då

ut

?

På grund av den rådande terrorbalansen mellan stormakterna har risken minskat för att storkrig sätts igång avsiktligt. Man talar nu om olika krigsnivåer — från måttliga motsättningar mellan två makter till ett totalt krig utan begränsningar. Olika parter kan ha intresse av att bibehålla en viss nivå, att höja den eller hota med en höjning. Det finns alltså en strävan till kontroll, men naturligtvis kan utvecklingen till fullt krig ske språngvis.

Om en krigsoperation kan genomföras överraskande och snabbt, kan en stormakt ställa en annan inför fullbordat faktum.

För militärt svaga stater har riskerna att förlora friheten genom ett lokalt överraskande och snabbt krig ökat — om inte detta krig hotar någon av stormakternas existens! Ty då riskerar man att ett storkrig blir följden.

Risken har minskat för medvetet igångsatta storkrig. Men ett krig på hög nivå är tänkbart, trots att man inte anser sig kunna uppnå något rationellt syfte eller slutmål. Inför risken av en kapitulation kan t. ex. ett sådant krig utlösas. Risken ökar för snabbt genomförda krig med begränsat politiskt syfte. Lokala krig kan föras på en låg krigsnivå — men kärnladdningar kan tillgripas. Många utvecklingsländer söker bygga upp egna militära resurser. De nationella strävandena och den labila inrikespolitiken i Asien, Afrika och Sydamerika kan utlösa konflikter, som först är lokalt avgränsade, men som snabbt kan sprida sig och även komma att beröra oss.

Ett krig utan kärnladdningar anses nu möjligt, vilket understryker kravet på starka konventionella styrkor. Både Sovjet och USA strävar efter att undvika storkrig och vill i varje konflikt kunna använda en lämpligt vald strategi. I lokala krig hålls krigsnivån avsiktligt låg trots att vapentekniken medger snabba, effektiva operationer.

Terrorbalansen

minskar

krigsrisken

Militär

svaghet

kuppfara

Begränsat

krig

eller

storkrig?

Möjligt

undvika

kärnvapen

OM...

- **Det kalla kriget**

pågår i fred som i krig och berör även oss. Ekonomiska och psykologiska åtgärder eller hot om militärt våld kan utnyttjas. Det kan syfta till att undergräva förtroendet för statsledningen beslut för att därmed skapa splittring i landet.

- **Subversiv krigföring**

går ett steg längre än det kalla kriget: den avser att minska den politiska motståndskraften och skapa en medgörligare stämning. Den söker också påverka motståndsviljan så, att angriparen lättare når sina syften.

- **Avspärning,**

främst av importen sjöledes, kan bli aktuell, t. ex. i ett läge, där vi är inringade.

- **Lokala anfall**

mot Sverige förutsätter en viss internationell krisituation, vilket kan ge oss möjligheter att höja beredskapen, men angriparen strävar efter största möjliga överraskning. Han

måste dock även vid lokala anfall tillgripa invasion för att nå sitt syfte.

- **Kuppanfall**

i strategiskt syfte är tänkbart vid inledningen av ett storkrig; angriparen vill få fotfäste för kommande operationer. Stormakterna har resurser för överraskande anfall. Taktiska kärnladdningar kan komma i bruk.

- **Storanfall**

kan det bli fråga om, när ett storkrig brutit ut och vi själva hunnit mobilisera. Det kommer då sannolikt både över havet och över landgränsen och i förening med luftlandsättningar. Kärnladdningar kan också användas. Det är mot risken för storanfall som landets försvar bör dimensioneras.

- **Terroranfall**

eller hot om terror mot civilbefolkning och viktiga samhällsfunktioner syftar till att vi skall ge efter för framställda krav.

- **Endast delar**

av en angripares krigsresurser kan sättas in mot oss. Angrepp mot Sverige kan kräva särskild materiel och särskilda metoder, vilket kan ge oss en betydelsefull förvarning.

...DÅ

**måste
vi alla
vara med!**

- **Grunden för vårt totalförsvar är försvarsviljan hos alla och envar.**

- **Genom att alla medborgare kan utnyttjas i krigsorganisationen eller andra uppgifter inom totalförsvaret, står det klart för en angripare att han kommer att möta ett totalt försvar och ett kompakt motstånd — i alla former.**

ANGREPP får inte löna sig!

Vi måste ha ett sådant försvar, att inget aggressionsfall ter sig särskilt gynnsamt. Att angripa oss *skall kosta mer än det smakar.*

Främst bör vårt försvar utformas så, att det kan möta en *invasion*, insatt som storanfall eller kuppanfall mot vårt land. Invasionen är nämligen det allvarliga hotet i samband med ett storkrig. Detta invasionsförsvar skall utformas så, att det även kan motstå övriga aggressionsfall,

t. ex. avspärning och subversiv krigföring. Vi tror inte att en angripare kan betvinga oss enbart genom dessa aggressionsformer, men de kan i viss utsträckning komma att utnyttjas i samband med invasion.

Ett renodlat terroranfall synes inte rimma med det syfte en angripare kan ha. Vi räknar också med att en angripare som överväger terrorinsats hämmas mycket kraftigt av risken

för att en sådan kan utlösa motanfall från en tredje part.

De uppoffringar vårt land får göra för att behålla styrkan i vårt försvar blir ett lågt pris för den realistiska möjligheten, att vårt land kan helt undgå att dras in i krigshandlingar.

En tillräckligt starkt väpnad neutralitet är i själva verket en krigs-avhållande faktor i vår del av världen.

Den militärtekniska UTVECKLINGEN

● Kärnladdningar

fortsätter att utvecklas även efter det partiella provstoppsavtalet 1963. Till bilden hör dels effektivare uranladdningar, dels nya möjligheter att använda svagare kärnladdningar för taktiska uppgifter och på vätebombsområdet starkare men "renare" laddningar.

● Rymdsatelliter

utnyttjas militärt för navigering, väderprognoser, radiokommunikation och spaning.

● Teletekniken

utnyttjas i allt större omfattning i vapen- och sambandssystem. Betydelsen av att de utrustas med skydd mot störning ökar.

● Stridsgaser och biologiska stridsmedel

är billiga att framställa. Stormakterna har redan i dag sådana stridsmedel lagrade för att snabbt kunna utnyttja dessa. Vissa gasstridsmedel kan användas med i förväg bestämd effekt.

● Till lands

motoriseras våra dagars markstridskrafter alltmer, bl a med amfibiefordon, pansrade fordon och helikoptrar, som ger taktisk rörlighet. Olika hjälpmedel tillförs också för att från luften och marken övervaka stridsfältet. Framkomligheten och eldkraften ökar. Markförbanden får större möjligheter till snabb lufttransport. Utom det konventionella artilleriet tillkommer i de högre förbanden artilleriraketer och robotar. Pansarvärnsvapnen blir effektivare och tillkommer i allt större antal.

● I LUFTEN

ersätts det strategiska flyget delvis med robotar och robotar skjutna från ubåtar. Flygplanen görs mer allsidiga för att kunna lösa fler uppgifter och de får ökade prestanda, bättre siktmedel och kortare start- och landningssträckor. Nya typer av bättre beväpnade jaktflygplan kommer, men de renodlade jaktplanen minskar i antal främst på grund av de ökade kostnaderna. Jaktplanen får större verkan även mot snabba mål på såväl hög som låg höjd. Det blir också mindre skarpa gränser mellan jaktflyg och attackflyg, vilka delvis kan lösa varandras uppgifter.

Transportflyget får större kapacitet, och det kraftigt expanderande civila flyget får ökad användning för militära transportändamål.

Luftvärnsrobotar kommer efter hand att öka luftvärnets förmåga att bekämpa mycket snabba mål och på höjder betydligt över närluftvärnets räckvidd.

● Robotvapen

utvecklas på stor bredd. Fjärrrobotarnas antal ökar, de förbättras successivt och får mindre sårbarhet. Robotar kan skjutas från ubåtar och flygplan. Markrobotar och andra raketvapen ingår nu som standardbeväpning i både Öst och Väst. Även mindre stater har robotsystem mot mark-, sjö- och luftmål.

● Till sjöss

fortsätter utvecklingen av de atomdrivna ubåtarna, dels sådana som bär robotar av Polaristyp, dels ubåtar för sjörobotar eller torpeder. Robotbåtar kompletterar eller ersätter motortorpedbåtarna. Västflottan förnyas genomgående alltifrån hangarfartyg till lätta fartyg. Öst bygger ett stort antal ubåtar men även fartyg för haven omkring det egna området.

● Utvecklingen

inom det militärtekniska området kännetecknas sammanfattningsvis att den konventionella eldkraften ökar, att stridskrafterna ges större strategisk och taktisk rörlighet, att medel och motmedel inom teletekniken får ökad betydelse, att anskaffningar av kärnladdningar av olika typer och styrka fortsätter, att de tekniska barriärer efter hand försvinner, som hittills underlättat en begränsning av antalet stater med möjlighet att tillverka egna kärnladdningar, att möjligheterna ökar att anpassa insats av gasstridsmedel med hänsyn till önskad verkan, att såväl en angräpare som en försvarare får större möjligheter att välja medel och metoder.

Vid anfall över havet syftar förbekämpning till att skada våra stridskrafter så, att överskeppning och landsättning från luften möjliggöres. Angriparen vill ta brohuvuden, där stridskrafter kan landsättas. Angreppet sker huvudsakligen från luften. Målet är t. ex. marin- och flygstridskrafter, våra reservstyrkor på marken, kommunikationer och stridsledning — senare även våra förband vid kusten, där angriparen önskar få brohuvuden. Angriparen kan tillfogas stora förluster och förlora tid

om kraftiga motåtgärder sätts in: stridsmedel mot luftanfall som jaktflyg, luftvärnsrobotar och i vissa lägen attackflyg. Hans invasionsförberedelser kan försvåras genom att vi sätter in attackflyg och ubåtar. Mot raidföretag från sjön används attackfartyg, attackflyg och kustartilleri, mot truppfiltration markförband. Mot undervattensvapen utnyttjas ubåtsjakt- och minröjningsförband. Passiva motåtgärder: rörlighet, maskering, befästningar, telestörningsmedel.

DÅ: INVASION!

1.

Förbekämpning

2.

Överskeppning!

Angriparens möjligheter att komma i land och genomföra operationer minskar starkt genom anfall från vårt attackflyg och våra attackfartyg. Fiendens landstigning kan stödjas av luftlandsättningar. Vårt luftförsvar anfaller då dessa samt skyddar våra stridskrafter. De för angriparen lämpliga landsättningsområdena försvaras i det längsta, hamnar och flygfält kan behöva förstöras. Befästningar och andra i fredstid förberedda försvarsanordningar har stor betydelse.

De på olika platser ilandsatta angriparstyrkorna måste med kraft hindras från att få kontakt med va-

Genom spaning i olika former måste vi snabbt ta reda på fiendens angreppsriktning. I vårt *djupförsvar* skall motståndet bli hårdare, ju närmare vårt område striden förs. Angriparen anfaller redan långt ifrån kusten med attackubåtar och attackflyg, senare även med kustrobotar

och övervattensfartyg, med mineringar, med lätt attackflyg och även jaktflyg. Vid kusten insätts övriga kustartilleristridskrafter och vid denna grupperade arméförband. Övriga tillgängliga markstridskrafter koncentreras mot väntade landstigningsområden.

randra och skapa brohuvud. Genom snabb insats blir även motstötter från små förband effektiva. Större samlade anfall sätts in så tidigt som möjligt för att slå ut angriparen. Härvid anfaller armé-, marin- och flygstridskrafter i samverkan. Marin och flyg sätts in mot angriparens transporter, medan vi genom att snabbt tillföra markförband söker få ett avgörande innan angriparen hunnit konsolidera sig. Om han lyckas med en utbrytning ur ett brohuvud, skall han möta ett fördröjande och förlustbringande försvar som föres efter samma principer som vid anfall över landgränsen.

3.

Landstigning

4.

Markstrid

Vid *anfall över landgränsen* kan angriparen dra ihop styrkor vid gränsen före ett krigsutbrott, men då avslöjar han också sina avsikter. En inledande bekämpning av våra stridskrafter kan börja samtidigt som gränsen överskrids. Luftlandsättningar kommer troligen att användas även här.

Vi tar upp striden så nära gränsen som möjligt. Vår gränsterräng ger goda möjligheter till strid med syfte att fördröja angriparen. Genom fältarbeten och motstötter i anslutning

till dessa och på djupet bakom angriparens främre linjer kan vi förorsaka en angripare stora förluster. Motståndet skall efter hand hårdna. Med samordnade anfall, bl. a. stödda på befästningar, skall angriparen slutligen slås och förlorade områden återtas. Under dessa operationer skall vårt luftförsvar skydda stridskrafterna och förbindelserna till stridsområdet. Vårt attackflyg insätts på djupet, bl. a. mot angriparens transporter, understödsförband och staber.